

Een jeugd tussen kunstenaars in het Zeeheldenkwartier

Het 'Artiestenhofje' in de Trompstraat

Wie anno 2009 op een doordeweekse dag een wandeling maakt in de Haagse Trompstraat, kan zich nauwelijks voorstellen, dat de straat tot midden vorige eeuw een geheel ander aanzien had. De vele bedrijfjes en een vijftal hofjes, bewoond door een aantal grote gezinnen, maakten de straat tot de levendigste zijstraat van de Piet Heinstraat. Nu was het merkwaardig, dat de bedrijvigheid zich voornamelijk afspeelde in slechts een deel van de straat, namelijk dat deel, dat gelegen is tussen de Piet Heinstraat en de Bazarstraat. Een buurt met een echt volkskarakter.

De volgende zaken waren in de straat aanwezig; twee groenten winkels, twee slagerijen, een kruidenier, zuivelhandel, bakker, kapper, schoenmaker, drukkerij, ijssalon, koffiehuis, snoepwinkel, garagebedrijf, fietswinkel met verhuur van bakfietsen en handkarren, wasserij, brandstofhandel en een water en vuurbaas. De namen van de neringdoenden zijn mij bekend. Het andere deel, gelegen tussen de Bazarstraat en de Laan van Meerdervoort, was het rustige deftige deel van de straat. Tenslotte woonde daar ooit op nr. 334 de staatsman jhr. A.F. de Savornin Lohman (periode 1897-1924). Het aanzien van de huizen aldaar zijn vanaf de bouw in 1875 min of meer ongewijzigd gebleven.

Klein Montmartre

In het midden van het destijds drukkerde deel van de straat ligt het Artiestenhofje, waar ik op nr. 196 (thans nr. 190) in de periode 1937-1950, mijn jeugd heb door gebracht. Het hofje werd in 1873

den als de overige bewoners, namelijk vanwege de betrekkelijke lage huur van 3,50 gulden per week, die nog net viel op te brengen. Wie waren nu die artiesten, die voor korte of lange tijd in het hofje neerstreken en waaraan het hofje zijn naam te danken heeft? Voor mij waren het, voor zover mijn herinneringen reiken, vooral interessante burens. In ieder geval zorgden zij af en toe, ondanks de toenmalige sombere tijden, voor wat leven in de brouwerij. Een journalist van het weekblad Het Leven, omschreef eens in een leuk artikel het hofje als een 'klein Montmartre'.

Bekende namen

Zo was er de Vlaamse poppenspeler Guido van Deth (1913-1969). Hij droomde van een eigen poppentheater. Een droom die later zou uitkomen. Samen met zijn vrouw Felicia heeft hij jarenlang jong en oud vermaakt met zijn artistiek verantwoord poppenspel. In zijn theater aan de Nassau Dillen-

- Het hofje zoals het er uit zag voor 190. Links en rechts van het witte middenhuis bevonden zich de smalle bochtige poortjes naar de straat. -

cialiseerd in het op het doek zetten van bosgezichten en paddenstoelen. Een paar van zijn kinderen behoorden in mijn vroegste jeugd tot mijn speelkameraadjes.

Naast ons woonde de toen nog jonge blonde, ietwat dandy-achtige kunst schilder Theo Bitter (1916-1994). Hij werd later een belangrijke vertegenwoordiger van de Nieuwe Haagse School, die als antwoord kan worden beschouwd op de COBRA groep. Later had hij zijn atelier in de Nieuwe Molstraat. Theo Bitter is trouwens

Peter Siers

Voorts noem ik nog een wat minder bekende kunstschilder, Joh de Vooy. In de benedenverdieping van het huisje van Theo Bitter, woonde ook enkele jaren de totaal vergeten cabaretier Peter Siers. In de periode 1935-1945 heeft deze kleinkunstenaar, met zijn imitaties, liedjes en conferences, menig theaterbezoeker de veelal donkere tijden even doen vergeten. Een enkele keer had hij ook een radio-optreden bij de toenmalige Nederlandse Omroep. Slechts enkele geluidsopnamen (8 liedjes) zijn in het Haagse Gemeentearchief bewaard gebleven.

Ook de toneelspeler Ton van Otterloo (1910-1979) bivakkeerde enige tijd in het Artiestenhofje.

Tenslotte herinner ik mij nog enkele artistieke ambachtslieden (beeldenmakers), wiens verrichtingen ik gaarne gade sloeg: de heren Tempelman, Mutsaerts en Antheunius. Er was ook nog een koperslager en sleutelmaker, genaamd Schoenmaker. Met de overige bewoners schiepen de kunstenaars een levendige sfeer in de besloten ruimte van het hofje.

Metamorfose

Sinds 1950 woonde ik niet meer in de Trompstraat. Het Artiestenhofje werd toen grondig gerestaureerd. Het hoofdgebouw (zie foto) werd gesloopt, waardoor de twee smalle toegangspoortjes konden worden vervangen door de huidige brede verbinding met de straat.

In en na de vijftiger jaren heeft de Trompstraat een totale gedaantewisseling ondergaan. Een aantal hofjes werden afgebroken en de winkeltjes verdwenen.

De Trompgarage van de gebr. Van Ruyven, in de jaren veertig nog bescheiden van omvang, kreeg steeds meer ruimte ter beschikking voor het verhuur van vele auto's. Later, na afbraak van Meubelfabriek Mutters en verplaatsing van de Trompgarage naar elders in de

stad, kon de straat, door nieuwbouw van woningen, haar huidig aanzien verkrijgen.

Na al die veranderingen stemt het mij tot genoeg, dat het Artiestenhofje nog overeind is gebleven. Het huisje, waarvoor mijn ouders destijds een huur van 3,50 gulden per week moesten neertellen, stond enkele jaren geleden te koop voor 220.000 euro! Met de toevoeging "de woning dient door de koper verder te worden afgewerkt". Ja, dan besef je, dat we nu in geheel andere tijden leven.

Willem van 't Oosten

Leenspad 16
6835 CA Arnhem
wiljoh36@hotmail.com

- Een schilderachtig doorkijkje naar het Artiestenhofje vanaf de Trompstraat op een foto uit 1936. -

- Op deze foto uit 1940 een aantal kunstenaars waaraan het hofje z'n naam en faam ontleende: (v.l.n.r.) Joh. De Vooy, Lucas Bauer en Theo Bitter. Verder Jan Nobe, alias 'Mr. Janno', en kleinkunstenaar Peter Siers. -

in opdracht van Willem III gebouwd t.b.v. het personeel van de Koninklijke Stallen. De woningen waren voor die tijd ruim opgezet (de woningen bevatten ook twee bovenkamers, een zolder en een achtertuin). In de jaren 40 van de vorige eeuw kreeg het hofje informeel de naam Schildershof(je) en wat later Artiestenhof(je). Dit vanwege de vele kunstenaars die er, al dan niet illegaal, kwamen wonen en/of werken. Mijn ouders waren geen artiesten. Zij waren er gaan wonen om de zelfde re-

bugstraat nr. 8. Ook in het buitenland kreeg hij een zekere vermaardheid. In 1940 vestigde ook Jan Nobe (1914-1981) zich in het hofje. Hij was eveneens poppenkastspeler, maar trad onder de naam Mr. Janno ook op als buikspreker en goochelaar. Hij en zijn vrouw Truus, die hem vaak assisteerde bij zijn optreden, bleven tot hun overlijden in het hofje woonachtig. Heden woont er nog een dochter van hen. Voorts was daar de kunstschilder Lucas Bauer (1896-1959). Hij had zich gespe-

lange tijd bestuurslid geweest van het Schilderkundig Genootschap Pulchri Studio.

Verder behoorde tot de bewoners ook Nico van Bohemen (1916-1990), die zich geheel ging toeleggen op het restaureren van schilderijen.

Hierin zou hij uitgroeien tot een alom erkende specialist. Zo heeft hij de leiding gehad bij de herstelwerkzaamheden van het Panorama Mesdag. Zijn zoon heeft zijn restaurateursbedrijf tot heden voortgezet.

Help ook

giro 300

www.hartstichting.nl

Nederlandse Hartstichting